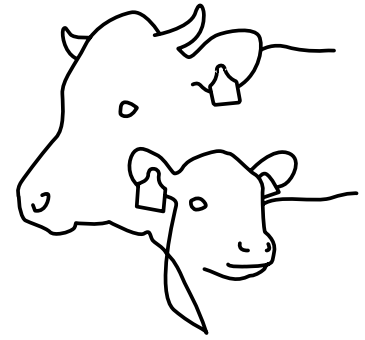

Naturhänsyn vid GROT-hantering

eller hur man undviker att GROT-högar med energived av lövträd blir en fälla för ynglande nyttoinsekter och hotade skalbaggar

- a) Vid skotning av GROT som innehåller ädellöv, hassel, asp och sälg skapas en eller flera mindre "hänsynhögar" och större "produktionshögar". Hänsynhögarna bör främst innehålla ädellöv, hassel, asp och sälg och får ligga kvar för all framtid. Det är viktigt att placera dem på rätt ställe så att de inte är i vägen i framtiden. De bör läggas i soliga lägen. Är det en stor hänsynshög bör den läggas utanför betesmarken. I produktionshögarna bör löv läggas underst och barr längst upp.
- b) Om ingen hänsynshög har skapats och avverkningsen görs före 1 augusti eller flisningen görs efter 15 april: Lyft av de översta 3-5 dm och lämna kvar som en faunadepå.
- c) Om en hög med ädellöv, hassel, asp och sälg har legat i mer än två år bör den ligga kvar på platsen.

Bakomliggande fakta

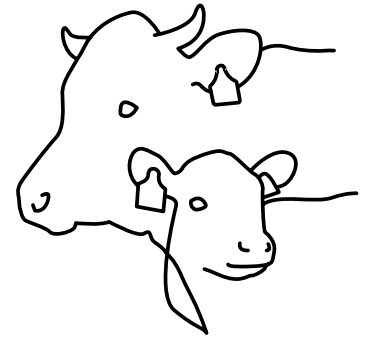
1. I GROT av ädellöv, hassel, asp och sälg lever en rik fauna av vedlevande insekter. Många skalbaggsarter i denna typ av ved är upptagna på den nationella rödlistan och flera av dem omfattas av nationella åtgärdsprogram för hotade arter.
2. Många skalbaggsarter ynglar i GROT med bark på, dvs 0,5-15 cm.
3. Efter 15 april sätter normalt föryngringen igång. Då har värmen blivit tillräcklig hög i de översta lagren som legat mest solexponerade.
4. Det är något fler arter som utnyttjar ruttnande svampig GROT än som utnyttjar färsk. Flera hotade svamparter lever på klen lövved och etablerar sig också i hänsynshögarna efter några år.
5. I östra Småland och i mittlandsskogen på Öland är faunan av vedlevande skalbaggar i ädellöv och hassel särskilt rik och här finns även särskilt många hotade arter knutna till ädellöv och hassel. Därför bör extra stor hänsyn tas i denna region.

Jonsell, M. & Hedin, J. 2009. GROT-uttag och artmångfald – hur bör man ta hänsyn till vedskalbaggar? Fakta SKOG nr 7. SLU.

Hedin, J., Isacson, G., Jonsell, M., Komonen, A., 2008. Forest fuel piles as ecological traps for saproxylic beetles in oak. Scandinavian Journal of Forest Research.

Jonsell, M., Hansson, J., Wedemo, L., 2007. Diversity of saproxylic beetle species in logging residues in Sweden – Comparisons between tree species and diameters. Biological Conservation 108, 89-99.

Lagstiftning och regelverk kring huggning i betesmarker

De 16 miljömålen

Av riksdagen bestämda mål som ska nås inom en generation. Två berör särskilt betesmarker nämligen "Ett rikt växt och djurliv" och "Ett rikt odlingslandskap"

Miljöbalken

Allmänna hänsynsreglerna 2kap beskriver att det är den som gör något som måste ha kunskap och veta om det är skadligt som man ska göra. Försiktighetsprincipen säger att om man inte vet konsekvenserna ska man avstå från att göra vad man tänkt. Förearen betalar för uppkommen skada.

Naturresevat 7 kap 2-10§§, biotopskyddsavtal 7kap 11§ medan naturvårdsavtal är en frivillig överenskommelse.

Dikesrensning och markavvattning 11kap.

Anmälan för samråd 12kap 6§ Här behandlas sådant som inte ryms i någon annan paragraf. Kan handla om huggning i nyckelbiotoper och betesmarker med åtagandepplan. Innebörden är att om man gör något som väsentligt ändrar på naturen så kan det anmälas för samråd för att undvika att göra fel. En slags kontroll före.

Ett förtydligande om biotopskyddsbestämmelserna som berörs av Miljöbalkens lagstiftning vilken är skild från Kulturmiljölagstiftningen. Eftersom biotopskyddet huvudsakligen gäller för åtgärder i jordbruksmark, undantag alléer, är man inte van vid att ta hänsyn till dessa bestämmelser.

Biotopskyddet syftar till att skydda sådana mindre mark- och vattenområden, biotoper, som utgör livsmiljö för utrotningshotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda, 7 kap 11 § miljöbalken. Följande landskapselement/biotoper omfattas av biotopskydd enligt bilaga 1 till Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

- Alléer
- Källor med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsrösen i jordbruksmark
- Pilevallar
- Småvatten och våtmarker i jordbruksmark
- Stenmurar i jordbruksmark
- Åkerholmar

För definitioner av vad som avses med ovan nämnda biotoper se bilaga 1 i **Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.** Inom ett biotopskyddsområde är det förbjudet att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada naturmiljön.

Länsstyrelsen får medge dispens från biotopskyddet om det finns **särskilda skäl**. Vad som kan anses vara särskilda skäl måste bedömas från fall till fall.

Skogsvårdslagen

2§ Skogsmarksbegreppet omfattar 24 miljoner ha produktiv skogsmark och 3 miljoner ha träd- och buskmark. Därutöver finns det 4 miljoner ha improduktiv skogsmark.

23§ ädellövskog. **1)** Skog 0,5 ha och större med minst 70% löv varav minst 50% ädellöv **2)** Betesmarker minst 1ha med minst 10 ädla lövträd grövre än 30cm i bröst höjd. De ska utgöra minst 50% av beståndet och minst 70% ska var lövträd. Gränsen för bestånden går inte i fastighetsgränsen utan kan gå över flera ägares mark.

Kulturminneslagen

Förbud mot att flytta eller förstöra fasta fornlämningar. Stengrunder, gårdsgårdar, fägator, resta stenar, gravrösen, fornåkrar, brunnar, källor samt vissa träd och buskar med ristningar eller traditioner. Skottskog och hamlade träd.

Statens jordbruksverks föreskrifter (1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket

5§ Brukningsvägar, stentippar, gränsvallar, renar mellan åkerskiften och hägnadsrester får inte skadas eller tas bort om de har kulturhistoriskt värde eller stort värde för bevarandet av odlingslandskapets flora eller fauna.

9§ Vid röjning på ängs- och betesmark får träd som haft en funktion i äldre markanvändning inte skadas eller tas bort.